

**Projev Markéty Pekarové Adamové,
předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky,
u příležitosti Dne památky obětí holocaustu
a předcházení zločinům proti lidskosti
Senát Parlamentu České republiky,
27. ledna 2022**

Vážení přeživší a pamětníci, vážený předsedo Senátu, vážení hosté,

setkáváme se tu dnes, abychom si připomněli památku obětí holocaustu.

V roce 2005 se stalo osvobození nacistického koncentračního tábora Auschwitz-Birkenau díky společnému úsilí České republiky a dalších více než stovky států světa v OSN Dnem památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti.

Holocaust a jeho nepředstavitelné hrůzy, které se vryly do osudů a pamětí několika generací nemohou zůstat zapomenuty. Zlo totiž nelze odstranit, pokud zároveň není odstraněna jeho příčina. Jako společnost bychom proto měli důsledně odmítat jakékoli formy agrese – včetně té verbální. Nesmíme mlčky přihlížet tomu, že je někdo ponižován, zesměšňován či dokonce napadán kvůli své jinakosti. Nenávist nelze úplně odstranit, ale lze ji nechat natolik osamocenou, že nebude mít možnost se dále šířit. Holocaust nás naučil jednoduchou pravdu: mlčení je prvním krokem k přijetí. Mlčení může být i spoluúčast. My tu dnes jsme, abychom nemlčeli.

Pandemie koronaviru totiž rozkryla hluboce zakořeněné společenské problémy, včetně neznalosti dějin. Na demonstracích proti očkování a koronavirovým opatřením jsme svědky toho, že si někteří přivlastňují symbol židovské hvězdy a staví se tím na roveň miliónů lidí zavražděných v koncentračních a vyhlazovacích táborech. Připínání si „žluté hvězdy“ považují za výraz absence morálky a zdravého rozumu, ale jedním dechem také dodávám, že právě proto musíme všichni společně posilovat povědomí o tom, co holocaust znamená. Nejlepší prevencí relativizace těchto hrůz je totiž jejich připomínání.

Domnívám se, že pro plné pochopení toho, co se odehrálo v koncentračních táborech, je důležité tato místa vidět, nebo slyšet ty, kteří tyto hrůzy zažili. Je dobře, že jsou místa jako je Auschwitz nebo Treblinka navštěvována, protože jsou očitými svědky toho, co se stalo. To je potřeba zachovat. Každý, kdo přijede a uvidí strážní věže, ostnatý drát, cely, pozůstatky plynových komor a krematorií, na to nikdy nezapomene. Na takových místech si člověk položí otázku „Jak se to mohlo stát?“ Odpověď tkví v lhostejnosti jedněch o osud druhých. Nesmíme proto přijmout tezi, že nemáme hasit to, co nás nepálí. Že nás to nepálí teď, totiž neznamená, že nás to nebude pálit zítra. Ustupování zlu problém neřeší. Ba naopak – legitimizuje ho.

Nic už nemůže vrátit život šesti milionům nevinných obětí. Nic nemůže zvrátit spáchané zločiny, které nemají obdoby. Jsou a zůstanou temnou součástí světových dějin. My tady a teď ale musíme dělat vše pro to, aby projevy rasismu, xenofobie a antisemitismu byly

trestány ve všech jejich ohavných podobách. Zároveň jsme povinni předávat tuto historii dál jako memento.

Dnes jsme se sešli, abychom vzpomenuli na všechny, kteří ztratili úplně všechno: své přátele a rodiny, své země a domovy, své naděje a plány, svou důstojnost a mnohdy nakonec i život. Na všechny, kteří byli místo lidské bytosti považováni za vytetované číslo. Ale děláme to také proto, abychom si plně uvědomili, v jaké době žijeme dnes.

Česká republika má obrovské štěstí. O všech těchto běsech můžeme mluvit v minulém čase, spolupráce evropských zemí nám umožňuje žít v míru a svobodě. Úkolem demokratických politiků je proto aktivně hájit a prosazovat hodnoty tolerance, humanismu a demokracie a vystupovat proti těm, kteří podporují rasismus, nacionalismus nebo otevřeně pohrdají lidskými právy.

Židovský způsob života a nenapodobitelná židovská kultura odolaly tisíciletí pronásledování a útlaku. Stát Izrael, který po druhé světové válce také v reakci na její hrůzy vznikl, je a vždy byl naším spojencem a přítelem. Právě spolupráce mezi národy a společná obrana hodnot zaručí, že zlo můžeme potlačit v prvních příznacích a už nikdy nedopustit, aby svět tváří v tvář bezpráví oněměl.

Děkuji Vám za pozornost.